

MÒDUL LB1S01 Organologia (1,5 ECTS)

Prof. Gerhard Grenzing

Descriptors	Orgue, filosofia i tècnica, història i missió
Competència 1	Dominar les bases de l'organologia
Competència 4	Obtenir les bases tècniques per a una gestió del patrimoni d'orgues
Competència 6	Habilitat per treball en equips interdisciplinaris
Competència10	Domini del recursos tècnics i de gestió i conservació del patrimoni instrumental organístic

Continguts

Relació entre l'orgue com a instrument musical genèric i la seva aportació musical a la litúrgia.

Història.

Relació entre la evolució cultural de la societat i la evolució tècnica i musical de l'orgue.

Programa

Orgue, Coneixement, Missió Musical
Prof. Gerhard Grenzing, Mestre Orguener

1. Aproximació i coneixement bàsic de l'orgue a partir de la comparació amb el cos humà.
El so de l'orgue com a exponent del llenguatge d'un País.
La identificació tècnica i musical de diferents estils.

2. L'orgue és un instrument litúrgic? El paper de l'orgue dins de la seva pròpia evolució i de la litúrgia en les diferents confessions.
Perquè l'orgue s'ha convertit en l'instrument preferit de l'església?.
Comparació de la presència de l'orgue en la litúrgia entre diferents confessions.
La visió actual generalitzada envers l'orgue a Catalunya.

3. Història
Seqüència general de l'orgue:
L'ambient de l'orgue a Grècia, Roma, Còrdova, Constantinoble, un estudiant orguener es converteix en el Papa Silvestre II.
L'orgue gòtic: del teclat de l'orgue cap al teclat de la computadora.
Martin Luther i la reforma de l'ORGUE.
Els iconoclastes, l'orgue barroc, romàntic, la decadència, Albert Schweitzer, la Orgelbewegung (Reforma) i els seus errors, orgue actual calidoscòpic, "orgue del futur".

Seqüència general de l'orgue a Catalunya:

Història de l'orgue a casa nostra: Barcelona grisol i "Ciutat de l'Orgue" excepcional, únic en el context europeu degut als orgueners forans actius a Catalunya des del segle XIV.

Les "llibertats de l'orgue" cants i improvisacions (a vegades exagerades) en la nit de Nadal.

Motu proprio.

Romanticisme.

Setmana tràgica.

El 18 juliol 1936, la crema.

La "neteja" arquitectònica a la postguerra.

La històrica d'OESA, les "restauracions".

El Segon Concili Vaticà.

Els inicis de la restauració instrumental i ambiental gracies a Montserrat Torrent i Gabriel Blancafort.

Intent d'anàlisi de la situació actual.

La presència de l'orgue en la mentalitat catalana: han sobreviscut les dites sobre l'orgue (sols les persones grans les conserven).

La resurrecció de l'orgue a Catalunya es possible? Com?

4. Tècnica

Base tècnica i pràctica: exposició de tubs sonors i material tècnic, tractats d'orgueneria, exposició i presència de dos orgues petits.

La tècnica, l'arquitectura interior i la seva correspondència cap a l'exterior de l'instrument. L'arquitectura de l'orgue en el seu entorn- la harmonia o el contrast amb el seu entorn.

Amb previ permís de l'organització: aproximació i visita didàctica a l'interior d'instruments de tres èpoques diferents: orgue del renaixement alemany i ibèric, orgue barroc català i orgue romàntic de l'escola alemanya. Anàlisi de les seves tècniques i expressions musicals.

Fora de l'horari: visita a un taller de construcció i restauració d'orgues.

Elaboració de propostes entre els participants: establir eines per a la millora de la presència, reconeixement i qualitat de l'orgue al futur. Millorar l'interès i presència de públic en concerts. Consciència sobre el manteniment i custòdia dels orgues.

5. Solucions pràctiques

El paper de l'orgue per dignificar musicalment actes litúrgics.

Composicions actuals per orgue.

Propostes per a l'ús de l'orgue en els actes litúrgics.

L'atracció (o no) per als actes litúrgics mitjançant la participació de l'orgue.

L'educació als seminaris, el coneixement genèric sobre l'orgue dels futurs rectors i la seva responsabilitat envers al patrimoni.

L'acte litúrgic sense orgue, amb orgue, amb orgue obligat p. ex misses artístiques, la resposta del jovent.

Presència de l'orgue en misses retransmeses per radio o TV.

L'organista litúrgic, la seva formació, dignificació, remuneració.

6. Recerca

El catàleg pendent dels orgues perduts a la guerra
El catàleg pendent dels orgues existents a Catalunya.
El caràcter propi de l'orgue català.

7. Responsabilitats i actuació

Responsabilitat compartida entre els estaments públics i els estaments de l'Església, qui porta el control de l'execució.

Bases per a projectar un nou orgue: la col·laboració amb arquitectes, experts, organistes.
Bases per a la restauració d'un orgue històric.
Exposició de projecte de restauració i construcció.

L'acústica és la base del so de l'orgue. Les reformes en edificis i els seus perills: conseqüències sobre l'acústica i la resposta del so de l'orgue.

Orgues en Sales de concerts, conservatoris, cases particulars.

8. Conclusió

La màgia: perquè l'orgue ens pot emocionar.
El seu mandat musical-espiritual.

Objectius

Estudiar la història i la evolució de l'orgue. La relació entre l'orgue, la música i la litúrgia

Avaluació

Treball final de 7-8 pàgines.

Descripció

Descripció (lliçons frontals. Tipus presencial: 12 hores. Metodologia: treball escrit)

Bibliografia

- H. Schützeichel, *Die Orgel im Leben und Denken Albert Schweitzers*, Musikwissenschaftliche Verlagsgesellschaft MBH
- Dom François Bedos de Celles, *L'art du facteur d'orgues 1766-78*, Facsimil Edition Bärenreiter
- Mariano Tafall, *Guia Manual del Organero 1873*, Edición facsímil Xunta de Galicia
- J. Maria Escalona, *L'Orgue a Catalunya història i Actualitat*, Generalitat de Catalunya Col·lecció lectura i So, 3.
- Gerhard Grenzing, *Memòries de la Reial Acadèmia de Ciències y Arts de Barcelona l'orgueneria: entre la recerca i la creació*, Barcelona Març 2009 memòria llegida per l'acadèmic electe Sr. Gerhard grenzing.
<http://www.grenzing.com/pdf/memorias.pdf>